

6/2008

Beretning om Undervisningsministeriets forvalt- ning af tilskuddet til Sydslesvig

Statsrevisorerne fremsender denne beretning med deres bemærkninger til Folketinget og vedkommende minister, jf. § 3 i lov om statsrevisorerne og § 18, stk. 1, i lov om revisionen af statens regnskaber m.m.

København 2009

Denne beretning til Folketinget skal behandles ifølge lov om revisionen af statens regnskaber, § 18:
Statsrevisorerne fremsender med deres eventuelle bemærkninger Rigsrevisionens beretning til Folketinget og vedkommende minister.
Undervisningsministeren afgiver en redegørelse til beretningen.
Rigsrevisor afgiver et notat med bemærkninger til undervisningsministerens redegørelse.
På baggrund af ministerens redegørelse og rigsrevisors notat tager Statsrevisorerne endelig stilling til beretningen, hvilket forventes at ske midt i juni 2009.
Undervisningsministerens redegørelse, rigsrevisors bemærkninger og Statsrevisorerens eventuelle bemærkninger samles i Statsrevisorerens Endelig betænkning over statsregnskabet, som årligt afgives til Folketinget i april måned – i dette tilfælde Endelig betænkning over statsregnskabet 2008, som afgives i 2010.

Statsrevisorernes bemærkning

Statsrevisorerne,
den 18. februar 2009

BERETNING OM UNDERVISNINGSMINISTERIETS FORVALTNING AF TILSKUDET TIL SYDSLESVIG

Danmark har siden folkeafstemningen om grænsedragningen mellem Danmark og Tyskland efter 1. verdenskrig givet tilskud til det danske mindretals foreninger i Sydslesvig.

I 2009 beløber tilskuddet sig samlet til over 500 mio. kr., og denne beretning handler om den andel heraf – 431,5 mio. kr. – som administreres af Undervisningsministeriet. Tilskuddet gives til pædagogisk og kulturel virksomhed i Sydslesvig. Den praktiske forvaltning af tilskuddet er delt mellem ministeriet og "Udvalget vedrørende Danske Kulturelle Anliggender i Sydslesvig" (Seksmandsudvalget), som er udpeget af partier med minimum 10 mandater i Folketinget. Udvalget fordeler og administrerer tilskuddet, mens ministeriet varetager sekretariatsbehandling og godkender tilskudsmodtagernes regnskaber.

Statsrevisorerne kritiserer Undervisningsministeriets administration af tilskuddet til pædagogisk og kulturel virksomhed i Sydslesvig.

Statsrevisorerne skal bl.a. pege på, at

- en så omfattende tilskudsordning bør have hjemmel i lov
- formålet med tilskuddet, kravene til ansøgningerne og kriterierne for tildelingen bør konkretiseres
- ansøgninger om tilskud bør indeholde konkrete oplysninger om aktiviteter, mål og resultater og bør behandles efter fastlagte procedurer
- ministeriet bør følge op på mangler ved regnskaberne og evt. kritiske forhold
- ministeriet lejlighedsvis bør evaluere tilskudsordningen.

Statsrevisorerne forventer, at tilskuddet fremover administreres i overensstemmelse med god statslig tilskudsforvaltning.

*Peder Larsen
Henrik Thorup
Helge Adam Møller
Svend Erik Hovmand
Mogens Lykketoft
Manu Sareen*

Beretning til Statsrevisorerne om Undervisningsministeriets forvalt- ning af tilskuddet til Sydslesvig

Rigsrevisionen afgiver hermed denne beretning til Statsrevisorerne i henhold til § 17, stk. 2, i rigsrevisorloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 3 af 7. januar 1997 som ændret ved lov nr. 590 af 13. juni 2006. Beretningen vedrører finanslovens § 20. Undervisningsministeriet.

I. Introduktion og resultater

1. Denne beretning handler om det tilskud, som den danske stat hvert år giver til det danske mindretal i Sydslesvig. Danmark har siden 1920'erne givet tilskud til Sydslesvig, og i 2009 beløber tilskuddet sig samlet til over 500 mio. kr.

2. Rigsrevisionen har undersøgt Undervisningsministeriets forvaltning af det tilskud, der ydes til pædagogisk og kulturel virksomhed i Sydslesvig. Tilskuddet gives til foreninger og organisationer i Sydslesvig, og med sine 431,5 mio. kr. i 2009 udgør dette størstedelen af det samlede danske tilskud til Sydslesvig. Rigsrevisionen igangsatte undersøgelsen på eget initiativ i april 2008.

3. Det er undervisningsministeren, der som tilskudsyder har ansvaret for bevillingen og dermed også forvaltningen af tilskuddet til kulturelle anliggender. Den praktiske forvaltning er dog delt mellem Undervisningsministeriet og "Udvalget vedrørende Danske Kulturelle Anliggender i Sydslesvig" (Seksmandsudvalget). Seksmandsudvalgets medlemmer er efter sædvane udpeget af partier i Folketinget med minimum 10 mandater. Udvalget fordeler og administrerer tilskuddet, mens Undervisningsministeriet primært varetager sekretariatsbetjening af udvalget samt godkender tilskudsmodtagernes regnskaber.

4. Formålet med undersøgelsen er at vurdere, om Undervisningsministeriet, herunder Seksmandsudvalget, forvalter tilskuddet tilfredsstillende. En tilfredsstillende forvaltning indebærer efter Rigsrevisionens opfattelse, at Undervisningsministeriet administrerer tilskuddet, så det er klart, hvad tilskuddet gives til, og om tilskuddet har den ønskede effekt.

5. For at undersøge, om Undervisningsministeriets forvaltning af tilskuddet er tilfredsstillende, har Rigsrevisionen opstillet følgende 3 spørgsmål:

- Er der fastlagt overordnede rammer for forvaltningen af tilskuddet til Sydslesvig, som sikrer, at tilskuddet kan forvaltes tilfredsstillende?
- Administreres tilskuddet på en måde, der sikrer, at det er tydeligt, på hvilket grundlag tilskuddet ydes?
- Følges der op på, om tilskuddet anvendes i overensstemmelse med tilskudsordningens formål og med størst mulig effekt?

Nuværende medlemmer af Seksmandsudvalget

- Kim Andersen (MF), Venstre (formand)
- Torben Rechen-dorff, Konservative
- Jørn Ulrik Larsen, SF
- Søren Krarup (MF), Dansk Folkeparti
- Bente Dahl (MF), Det Radikale Venstre
- Lise Von Seelen (MF), Socialdemokraterne.

UNDERSØGELSENS RESULTATER

Det er Rigsrevisionens samlede vurdering, at tilskuddet til pædagogisk og kulturel virksomhed i Sydslesvig ikke forvaltes, så det er klart, hvad tilskuddet gives til, og om tilskuddet har effekt. Det skyldes, at en betydelig del af de almindelige opgaver, som en statslig tilskudsyder skal varetage, ikke varetages i den nuværende model for forvaltning af tilskuddet.

Rigsrevisionen anbefaler derfor, at undervisningsministeren etablerer en mere tidssvarende model for forvaltningen af tilskuddet til Sydslesvig, hvor hele den almindelige tilskudsforvaltning varetages af Undervisningsministeriet, mens Seksmandsudvalget varetager forbindelsen mellem Folketinget og det danske mindretal i Sydslesvig.

I øvrigt bør tilskudsordningen have hjemmel i lov frem for den nuværende tekstanmærkning til finansloven. I en sådan lov bør formålet med tilskuddet og kriterierne for at modtage tilskuddet præciseres væsentligt. Undervisningsministeriet har tilkendegivet, at man er indstillet på at udarbejde en lov om tilskud til danske kulturelle anliggender i Sydslesvig, der bl.a. angiver formål og fastlægger de overordnede rammer for tilskuddet.

Denne samlede vurdering er baseret på følgende:

De overordnede rammer for tilskuddet udgør ikke et tilstrækkeligt grundlag til, at tilskuddet kan forvaltes tilfredsstillende.

- Lovgrundlaget for tilskuddet findes i en tekstanmærkning til finansloven. Rigsrevisionen finder, at god lovgivningsskik og praktisk-administrative hensyn tilsiger, at mere omfattende tilskudsordninger har hjemmel i lov.
- Det fremgår af tekstanmærkningen, at formålet med tilskuddet er, at undervisningsministeren yder tilskud til dansk pædagogisk og kulturel virksomhed i Sydslesvig. Der er således tale om et meget bredt formuleret formål. Formålet er ikke operationaliseret, fx ved kriterier for at modtage tilskud, som Seksmandsudvalget ellers har mulighed for at fastlægge ifølge tekstanmærkningen.
- Den administrative ramme for forvaltningen af tilskuddet indeholder ikke procedurer for fx behandlingen af foreningernes ansøgninger.
- Der er efter Rigsrevisionens opfattelse flere administrative uhensigtsmæssigheder forbundet med den nuværende administrative praksis, hvor fx budgetmøderne med de sydslesvigske foreninger og udvalgets udmelding af tilskud ligger tidligt på året i forhold til finanslovsforhandlingerne.

Tilskuddet til Sydslesvig administreres ikke, så det er tydeligt, på hvilket grundlag tilskuddet gives. Seksmandsudvalget har reelt en tilbagetrukket rolle i fordelingen af tilskuddet.

- Foreningernes ansøgninger om tilskud indeholder meget sparsomme oplysninger om aktiviteter, mål og resultater, og der foretages ikke en dybdegående behandling af foreningernes ansøgnings- og regnskabsmateriale. Rigsrevisionen vurderer, at beslutningsgrundlaget er spinkelt, hvorfor det er vanskeligt for Seksmandsudvalget at prioritere mellem ansøgningerne og bedømme foreningernes egentlige behov for tilskud på baggrund af ansøgningsmaterialet.

- Beslutningerne om tilskud følger normalt foreningernes ansøgninger samt foreningernes koordinerede indstilling til fordelingen af anlægsmidler. Seksmandsudvalget stiller almindeligvis ikke betingelser til, hvad foreningerne skal anvende deres tilskud til. Set over en årrække viser det sig, at forholdet mellem tilskuddet til de enkelte foreninger stort set ligger fast, mens størrelsen på tilskuddet til de enkelte foreninger stiger jævnt. På den baggrund vurderer Rigsrevisionen, at tilskuddet har karakter af løbende driftstilskud til foreningerne.

Der foretages ikke den nødvendige opfølgning på anvendelsen af tilskuddet.

- Foreningernes uafhængige revisorer har mange bemærkninger til foreningernes årsregnskaber og administration, fx vedrørende ukorrekt opførelse af henlæggelser og reservationer, manglende skatteindbetalinger på grund af udlejning af meget billige tjenesteboliger, rentefrie personalelån mv.
- Efter Rigsrevisionens opfattelse giver revisorerens bemærkninger indtryk af, at flere foreninger har administrative problemer, ligesom flere foreninger begunstiger deres personale i usædvanlig grad. Rigsrevisionen har tillige konstateret, at der er en række mangler ved foreningernes aflagte regnskaber set i forhold til den gældende bekendtgørelse på området, og ikke alle tilskudsmodtagere har aflagt regnskab.
- Det er Rigsrevisionens vurdering, at Undervisningsministeriet burde have fulgt op på manglerne ved regnskaberne og de kritiske forhold ved foreningernes brug af tilskuddet.
- Der følges ikke op på, hvilke aktiviteter foreningerne bruger tilskuddet til, ligesom tilskudsordningen aldrig er blevet evalueret i sin helhed.